

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

DGV/B/Woningbouwbeleid

Programmering en Regie

Turfmarkt 147

2511 DP Den Haag

Postbus 20011

2500 EA Den Haag

www.rijksoverheid.nl

Onze referentie

2026-0000474209

Bijlage(n)

2

Datum 12 oktober 2026
Betreft Voortgang Programma Uitvoeringskracht

Geachte voorzitter,

Van ruimte voor woningen naar de versnelde realisatie van woningen. Om de woningnood op te lossen moeten er jaarlijks 100.000 woningen worden gebouwd. Dat is een gezamenlijke opgave voor overheden, woningcorporaties en marktpartijen. In het Actieplan Versnelling Woningbouw heeft het kabinet een aanpak beschreven dat er toe leidt dat we meer, sneller en beter gaan bouwen. Om tot deze versnelling in de planvorming en besluitvorming te komen, is het van groot belang dat medeoverheden beschikken over voldoende capaciteit en kennis. Zo kunnen beleid, plannen en ambities daadwerkelijk worden omgezet in concrete en werkende resultaten. Die uitvoeringskracht bij gemeenten en provincies is een belangrijke voorwaarde voor de versnelling van de woningbouw. Het programma Uitvoeringskracht (actie 39 van het Actieplan) heeft tot doel om de woningbouw-productie te versnellen door de ambtelijke capaciteit en deskundigheid bij gemeenten en provincies de komende jaren structureel te versterken. Het programma is een samenwerking tussen de VNG, het IPO en mijn ministerie. Er is ook veel kennis bij marktpartijen en woningcorporaties op het gebied van planvorming. Om die reden zijn NEPROM en Aedes actief betrokken bij dit programma. In deze brief ga ik in op hoe het programma Uitvoeringskracht gedurende de periode 2026-2029 bijdraagt aan de versnelde realisatie van woningen.

Uitvoeringskracht Woningbouw

Samen met gemeenten en provincies heb ik geconstateerd dat de uitvoeringskracht van medeoverheden versterkt moet worden om de woningbouwopgave versneld te realiseren. De benodigde planvorming en vergunningverlening wordt gehinderd door tekort aan ambtelijke capaciteit. Het huidige tekort aan ambtelijke capaciteit is door Brink¹ geraamd op 1.300 tot 2.200 fte. Onderzoek van SEO² heeft onder meer laten zien dat de functies beleidsadviseur ruimtelijke ordening in de bouw, technische vakkrachten, specialisten techniek en bouwkunde, financiële specialisten ruimtelijke ordening en bouw, verkeer en milieu moeilijk vervulbaar zijn.

Het tekort in ambtelijke capaciteit kan niet in een tijdsbestek van enkele jaren opgelost worden. Dat is ook niet nodig als we op een slimme manier de uitvoeringskracht van gemeenten kunnen versterken. Door in te zetten op een combinatie van verspreiding van bestaande en nieuwe kennis, het benutten en verder versterken van al bestaande

¹ Brink, *Ambtelijk capaciteitstekort woningbouw (2024)*

² SEO, *Pak krapte gemeenteambtenaren aan om Woningbouw te realiseren (2024)*.

(provinciale en regionale) initiatieven, het bieden van praktische ondersteuning en capaciteitsversterking kunnen gemeenten op korte termijn al geholpen worden met het verbeteren van de uitvoeringskracht.

DGV/B/Woningbouwbeleid
Programmering en Regie

Datum
12 oktober 2026

Onze referentie
2026-0000474209

Met dit interbestuurlijke programma zetten we onze schouders eronder om bij gemeenten de slagkracht te vergroten voor de versnelde woningbouwrealisatie. Het kabinet stelt daartoe voor de periode 2026 tot en met 2029 €156 mln. beschikbaar. Het programma omvat drie lijnen die er voor moeten zorgen dat we – gemeenten, provincies en Rijk – deze doelstelling gaan realiseren:

- 1) Het ondersteunen van gemeenten met toepassingsgerichte kennis door het Nationaal Expertisecentrum Woningbouw;
- 2) Het verbeteren van de toegang en beschikbaarheid van schaarse capaciteit en deskundigheid voor gemeenten;
- 3) Het versterken van de regionale samenwerking; publiek-publiek en publiek-privaat.

Lijn 1 - Nationaal Expertisecentrum Woningbouw operationeel

Het Nationaal Expertisecentrum Woningbouw is een samenwerking tussen VNG en Platform 31 en is sinds de zomer van 2026 operationeel. Het Nationaal Expertisecentrum Woningbouw (NECW) biedt gemeenteprofessionals één centrale plek voor praktijkkennis en ondersteuning over het realiseren van de woningbouwopgave. We zetten in op het vergroten van het gebruik van bestaande en nieuwe kennis. Het expertisecentrum heeft drie functies:

- 1) Het bundelen, beschikbaar stellen en verspreiden van kennis over versnelling woningbouw.
- 2) Het actief ondersteunen van gemeenten bij het toepassen van deze werkwijzen en het aan elkaar verbinden van gemeenten.
- 3) Het duurzaam opleiden en trainen van (gemeentelijke) professionals en het activeren van een netwerk met onderwijs- en trainingsinstituten.

Het expertisecentrum is een netwerkorganisatie en zorgt voor verbinding tussen ontwikkeling en toepassing in de praktijk. Er bestaan al diverse kennisinstituten en -platforms, maar het ontbrak nog aan één nationaal samenhangend en herkenbaar punt voor de aanbod van deze kennis en informatie over de woningbouw. Door in te zetten op het vergroten van het gebruik van bestaande en nieuwe kennis via het Nationaal Expertisecentrum Woningbouw kan de vraag naar ambtelijke capaciteit verminderen en de kennis over plan- en besluitvorming over woningbouw en gebiedsontwikkeling bij gemeentelijke professionals vergroten.

Een voorbeeld van bestaande kennis ontsluiten door het NECW is het beschikbaar maken van best practices en goede voorbeelden. NECW gaat dit bijvoorbeeld doen over participatie. Daarmee geef ik invulling aan de motie van het lid Van Asten.³ Het expertisecentrum zal een beperkt deel van de activiteiten richten op het zelf (laten) ontwikkelen van innovaties of nieuwe werkwijzen. Er is al heel veel beschikbaar, en het is vooral zaak om deze kennis te verspreiden en te benutten.

Lijn 2 - Versterken capaciteit bij gemeenten

Provincies organiseren capaciteitspool

Van 2026 tot en met 2029 is €78 mln. beschikbaar voor de langdurige inzet van personeelscapaciteit voor gemeenten die kampen met een tekort aan capaciteit om hun woningbouwopgave te realiseren. Deze capaciteit en deskundigheid wordt beschikbaar

³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2025–2026, 33 118, nr. 329

gesteld via provinciaal en/of regionaal georganiseerde pools. De provincies hebben hierin een centrale rol; zij zorgen voor een centraal loket waar gemeenten deze behoefte kenbaar kunnen maken en zorgen er voor dat de beschikbare capaciteit wordt ingezet bij die gemeenten die dat het hardste nodig hebben. Veel provincies werken al met flexpools⁴ of regionaal georganiseerde capaciteit. Provincies die hier nog niet over beschikken, zullen dit gaan organiseren. Hiermee zorgen we voor een dekkend aanbod voor alle gemeenten en wordt ambtelijke capaciteit voor plan- en besluitvorming voor de woningbouw versterkt, procedures versneld en beconcurreren gemeenten elkaar niet voor dezelfde expertise op de markt.

DGVB/Woningbouwbeleid
Programmering en Regie

Datum
12 oktober 2026

Onze referentie
2026-0000474209

De beschikbare financiële middelen zullen worden verdeeld over de provincies. Ik streef ernaar dat we nog dit jaar de eerste betaling kunnen doen aan de provincies. Ook worden er middelen beschikbaar gesteld voor Caribisch Nederland om de capaciteit voor woningbouwrealisatie te versterken.

Landelijke pool voor schaarse capaciteit

Naast de organisatie van capaciteit op provinciaal niveau komt er een landelijke pool voor langdurige capaciteitsinzet met schaarse en specialistische kennis bijvoorbeeld op het gebied van spuitzones of stikstof. De landelijke capaciteitspool voorziet in zeer schaarse, specifieke capaciteit waar provincies niet zelf (doelmatig) of vanuit de provinciale/regionale capaciteitspools in kunnen voorzien. Het gaat hierbij om capaciteitsinzet die tijdelijk bij de gemeenten kan worden ingezet. De exacte behoefte ga ik in kaart brengen en hoop ik in de loop van 2027 beschikbaar te kunnen stellen aan gemeenten. Hierin neem ik mee wat er uit de evaluatie van de flexpoolregeling is gekomen en monitor ik de totstandkoming van de capaciteitspools via provincies.

Expertteam Woningbouw

Het uitgangspunt van het programma is het verder benutten en continueren van de ondersteuning die reeds goed werkt. Dat geldt in het bijzonder voor het RVO Expertteam Woningbouw.⁵ De afgelopen jaren is daar veel kennis en ervaring opgedaan door bijvoorbeeld de inzet van kortdurende (specialistische) ondersteuning en adviestrajecten voor gemeenten. Het expertteam is en blijft een zeer waardevol en effectief onderdeel van het ondersteuningsaanbod voor gemeenten op het gebied van woningbouw. Door de combinatie van de beschikbaarheid van het Expertteam Woningbouw, de provinciale capaciteitspools en de landelijke pool ontstaat een krachtig en goed vindbaar ondersteunings-netwerk voor gemeenten.

Mogelijkheden samenwerking met Vlaanderen voor versterken (uitvoerings)capaciteit

Leren doen we niet alleen binnen Nederland. Ik zie ook kansen om te leren van ervaringen in andere landen. Hierover is contact met landen met vergelijkbare opgaven. Zo heb ik contact gelegd met de collega's in Vlaanderen over mogelijkheden in samenwerking tussen Nederlandse en Vlaamse Gemeenten voor het versterken van de uitvoeringscapaciteit om woningbouw te versnellen. De uitkomsten hiervan rapporteer ik uiterlijk in het voorjaar 2027. Hiermee geef ik invulling aan de motie van het lid Mooiman.⁶

Lijn 3 - Regionale samenwerking blijven ondersteunen

⁴ Staatscourant 2022, 18893

⁵ Het Expertteam Woningbouw wordt uitgevoerd door Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

⁶ Tweede Kamer, vergaderjaar 2025–2026, 36 881, nr. 16

Op regionaal niveau werken we samen aan de uitvoering van de woondeals. Onderdeel daarvan is een dekkend geheel van regionale en lokale versnellingstafels. Versnellingstafels zijn de plek waar publiek (gemeenten, provincie) en privaat (ontwikkelaars, corporaties) samen werken aan de woningbouwversnelling. Provincies zijn verantwoordelijk voor de ondersteuning van dit stelsel en hebben daar tot 2025 jaarlijks een subsidie voor gekregen. Dit stelsel van afspraken, regionale bestuurlijke samenwerking en regionale en lokale versnellingstafels, draagt bij aan de versnelling van de uitvoering van de woningbouwopgave. De werking en effectiviteit van dit stelsel wordt bepaald door een goede ondersteuning. Provincies hebben hierin een belangrijke rol. Ik blijf inzetten op regionale ontmoeting en kennisdeling, ook binnen het netwerk van versnellingstafels door het delen van best practices en inspiratie. Het is van groot belang de ondersteuning van de regionale en lokale tafels te continueren. Gedurende de looptijd van het programma stel ik €40 mln. beschikbaar aan de provincies, zodat zij hiermee hun rol kunnen waarmaken. Ook hiervoor is de planning om voor het eind van 2026 te starten met het uitkeren van deze middelen aan de provincies.

DGV/B/Woningbouwbeleid
Programmering en Regie

Datum
12 oktober 2026

Onze referentie
2026-0000474209

Geleerde lessen en concrete opbrengsten parallel plannen

Ik heb uw Kamer toegezegd om u na de zomer te informeren over 'de ervaring met parallel plannen en de handreiking snelheid in proces aan de versnellingstafels'.⁷

Ervaring en concrete resultaten

Parallel plannen is een vernieuwde aanpak voor planontwikkeling die het traditionele, seriematige proces doorbreekt. Inmiddels is in diverse (pilot)projecten met deze methode ervaring opgedaan en concrete resultaten behaald. Er zijn ook andere, vergelijkbare, planningsmethoden die gemeenten toepassen. De resultaten in de pilotprojecten van parallel plannen laten zien dat deze aanpak daadwerkelijk kan werken: planvormingsproces van projecten verlopen sneller, keuzes worden beter onderbouwd en het draagvlak onder betrokken partijen groeit. Parallel plannen vraagt iets van alle betrokken partijen en is vooral kansrijk wanneer het project voldoet aan randvoorwaarden zoals voldoende urgentie en prioriteit, bestuurlijk commitment en mandaat, en voldoende capaciteit en expertise om kort-cyclisch samen te werken. De ervaringen van gemeenten, ontwikkelaars, woningcorporaties, bouwers en andere betrokken partijen zijn gebundeld in een reeks van zeven artikelen — de 'zeven deugden van parallel plannen'.⁸

Geleerde lessen en resultaten (pilot)gebieden

Naast de pilot projecten werd onderzocht of de methodiek van parallel plannen ook toepasbaar is in gebiedsontwikkelingen. Zodoende is bij wijze van toets de werkwijze ook toegepast in drie nationaal grootschalige woningbouwgebieden. Op basis van die resultaten en de ervaring in diverse andere gebiedsontwikkelingen is – in opdracht van mijn ministerie – een specifieke handreiking ontwikkeld door Fakton. In deze handreiking staat hoe parallel plannen ook bij gebiedsontwikkelingen kan bijdragen aan versnelling en betere samenwerking. Een samenvatting van de geleerde lessen heb ik opgenomen in bijlage 1 en tevens is de handreiking meegestuurd met deze brief (bijlage 2).

Opschaling parallel plannen

Parallel plannen is helaas nog niet overal de norm. Door parallel te plannen kunnen gemeenten snelheid aanbrengen in vergunningverlening door de duur van het

⁷ Toezegging TZ202603 van 16 maart 2026

⁸ De artikelen zijn gepubliceerd op [Parallel plannen voor versnellen woningbouwprocedures | Home | Volkshuisvesting Nederland](#)

planproces te verkorten van gemiddeld 6 jaar naar 2 jaar. Het hoofddoel blijft nog steeds, conform actie 38 uit het Actieplan, het verkorten van planprocessen door de toepassing van parallel plannen (zonder wetten te hoeven wijzigen). Daarbij wordt gewerkt met projecten waar de impact het grootst is. Om dit te bewerkstelligen zijn er vier actielijnen waarin BZK, IPO en het NECW elk een rol spelen:

1. *stimuleren en uitrollen*: parallel plannen breed in de praktijk brengen door gerichte inzet van onafhankelijke procesbegeleiders en experts, sturingslijnen en koepels, zodat steeds meer projecten en regio's de versnellingsaanpak omarmen en toepassen.
2. *reguleren & monitoren*: parallel plannen steviger positioneren binnen Rijksbeleid en -instrumenten, monitoring en beleid, zodat de aanpak een vanzelfsprekend onderdeel wordt van de 'Rijksversnellingsaanpak'.
3. *inspireren & kennisdelen*: een landelijk leer- en inspiratienetwerk bouwen waarin partijen worden meegenomen in de kracht van parallel plannen, door praktijkvoorbeelden, handreikingen en koepelnetwerken breed te delen en toegankelijk te maken.
4. *kennisontwikkeling & opleiding*: samen met het NECW gemeenten te informeren en ondersteunen bij de (toepassing van) de methoden van parallel plannen, zodat het gedachtegoed uitgroeit tot een breed toepasbare en toekomstbestendige werkwijze.

Continuering inzet uitvoeringskracht woningbouw

De versnelde woningbouwrealisatie valt of staat met het vergroten en versterken van de ambtelijke capaciteit, met succesvolle samenwerkingen en met het vermogen om breed met elkaar kennis te benutten en te delen. Ik heb er vertrouwen in dat deze aanpak zijn vruchten gaat afwerpen. Gedurende de looptijd van dit programma zal de uitvoeringskracht worden gemonitord. En zoals opgenomen in het Actieplan zijn ook in de periode 2030 tot en met 2035 middelen beschikbaar voor versterking van de capaciteit van medeoverheden.

De Minister van Volkshuisvesting en
Ruimtelijke Ordening,

E. Boekholt-O'Sullivan

DGV/B/Woningbouwbeleid
Programmering en Regie

Datum
12 oktober 2026

Onze referentie
2026-0000474209